

У НАЦІОНАЛЬНІЙ КОМІСІЇ УКРАЇНИ У СПРАВАХ ЮНЕСКО МЗС

□ СВАТКО Ю.І. (Київ, Україна)

ТРАЕКТОРІЯ ДОСВІДУ

(текст офіційної презентації кафедри ЮНЕСКО
«Права людини, мир, демократія, толерантність і взаєморозуміння між народами» в Національному університеті «Києво-Могиланська академія» на XVIII засіданні
Національної комісії України у справах ЮНЕСКО від 17 вересня 2015 р.)

ПРЕАМБУЛА

Шановний пане Голово, члени Комісії та її Секретаріату, пані та панове.

Щиро вдячний колегам із Секретаріату за можливість поділитися досвідом, позитивними практиками і здобутками спільної роботи в «клубі національних партнерів ЮНЕСКО в Україні» впродовж останніх сімнадцяти років, коли мені випала честь очолювати кафедру ЮНЕСКО «Права людини, мир, демократія, толерантність і взаєморозуміння між народами» в Національному університеті «Києво-Могиланська академія».

І. ПРИСЛУХАЙМОСЯ ДО ЖИТТЯ, АБО ТРОХИ ПЕРЕДІСТОРІЇ — І ДЕЩИЦЯ ОСОБИСТОГО: МІРКУВАННЯ ЩОДО ВІЗІЇ ТА МІСІЇ

Щоб наступний виклад фактів і подій був зрозумілішим для аудиторії, почну з кількох важливих особисто для мене спогадів.

Насправді історія кафедри ЮНЕСКО в НаУКМА бере початок більше 20 років тому, в далекому 1994-му. Мені щойно виповнилося 34, я захистив докторську дисертацію, присвячену культурно-історичним моделям європейського життя від античності до сьогодення і був готовий осмислено сприймати історію Європи як складне, проте єдине ціле. Саме в цей час на півночі континенту мій колега-науковець Ден Сміт, директор Міжнародного інституту з вивчення проблем миру (Осло, Норвегія) саме підраховував парадоксально велику кількість збройних конфліктів за участю держав у першій половині «демократичної десятирічки» 90-х. Потім, на початок 1996 р. у нього вийде 89 громадянських, дві міждержавні та дві колоніальні війни за причетності 70 держав і ще дві, сказати б, «нічийні» війни, в яких загалом полягло 5,5 млн. осіб¹. Ті цифри вражали, і нині я ладен погодитися з одним відомим сучасним іспанським письменником, який пізніше, в 2000 р., обмовиться: «Від надій та утопій ХХ століття не лишилося сліду» [5, с. 394].

¹ Див. у [35, р. 125].

Саме тоді я вперше замислився над трьома перспективами:

1. Узята в цілому, європейська історія потребувала й давала можливість пояснень, і за їхньою траєкторією проглядали несподівані контури майбутнього, нового світу.

2. Ця траєкторія й ці контури були варті того, аби їх побачили українці (й узагалі — європейці), а також наші сусіди з інших культурних світів — представники тих галузей «суспільства грамотних», що прямо відповідають за майбутнє: освітяни, науковці, діячі культури, спеціалісти з інформації та комунікації.

3. Глобальний характер згаданих змін вимагав від України суттєвого поглиблення співпраці з авторитетними міжнародними організаціями задля того, аби ефективно і на почесних умовах радянського спадку «перепрописатися» в новому світі.

Так почала вимальовуватися «картинка», де нараз актуалізувалася проблематика миру, демократії, прав людини, взаєморозуміння між народами — і ще багато чого, що об'єдналося під іменем культурно-історичної доби «Світ Людини». За нею маячив глобалізований «світ без кордонів», де основною дійовою особою поставив МІГРАНТ-АНОНІМ² — головний продукт транскордонних соціально-рольових змін-переміщень взагалі: територіальних, шлюбних, статевих, вікових, політичних, економічних, галузевих, трудових, науково-дисциплінарних etc [17, с. 4]. Тож новий світ потребував свого осмислення з урахуванням міжнародного досвіду реагування на ті ризики і кризи, що їх породжувала ця загальна мігрантна ситуація непевності та анархії.

Долучитися до такої розмови особисто стало МЕТОЮ подальших зусиль групи колег-ентузіастів з тодішньої кафедри філософії та релігієзнавства НАУКМА. Наявність мети потребувала ОРГАНІЗАЦІЇ, яка могла б комплексно займатися цією проблематикою. Такий комплекс попередньо виглядав як 12 напрямів дії, а саме: 1) організаційна, 2) освітня, 3) науково-дослідна 4) просвітницька, 5) культурна, 6) інформаційна і взагалі 7) проектна діяльність; 8) тренінги / літні школи; 9) рольові / ділові ігри;

10) між- і дисциплінарне наукове спілкування та мобільність; 11) документообіг, 12) видавнича справа.

Далі сталася дивина.

1995 року, в черговий раз потрапивши до Парижа, я зайшов у справах до Секретаріату ЮНЕСКО і, чекаючи на зустріч, звернув увагу на знамениту емблему Організації — портал із колонами-літерами. У ньому виявилось 12 горизонтальних, вертикальних і кривих блоків-складових — рівно стільки, скільки напрямів діяльності ми напланували собі в спробі знайти нову халепу на власні професорські голови. З цього й почалася кафедра ЮНЕСКО.

II. УВАГА, МИ ПОЧИНАЄМО...

Все, що відбулося потім, було б неможливо без нарівно розподілених зусиль нашої ініціативної групи, керівництва Києво-Могилянської академії в особі її першого, нині — почесного, президента, Секретаріату Національної комісії України у справах ЮНЕСКО, Пос-тійного представництва України при ЮНЕСКО, а також колег із Секретаріату самої Організації.

Результат сьогодні відомий.

Уже 1997 року в Києві, під час візиту тодішнього Генерального Директора ЮНЕСКО Федеріко Майора до України було підписано Меморандум про співробітництво між Урядом України і ЮНЕСКО, що містив рішення про створення в НАУКМА кафедри ЮНЕСКО з культури миру і прав людини. А вже наступного, 1998 року відбулося підписання відповідного двостороннього Договору між ЮНЕСКО і НАУКМА. Після затвердження Вченою Радою НАУКМА офіційного «Положення про кафедру...» ця остання звідтоді функціонує як структурний підрозділ Академії.

Так закінчився, як кажуть фахівці з управління проектами, «нульовий цикл» нашої історії. Він дозволив попередньо сформулювати спільне БАЧЕННЯ, або ВІЗІЮ, кафедри як своєрідного філософського і комунікативного моста між трьома світами:

1) локальним — українським;

² На тлі притаманного Світу Людини в його нинішньому, кризовому стані гранично широкого розуміння міграції АНОНІМНІСТЬ передбачає неможливість / неважливість точної номінації «за природою» на тлі ефективних маркетингових стратегій неймінгу «за встановленням» в ситуації кризи ідентичності, коли ліберальна особистість принципово не здатна самовизначитися через забуття власних трансцендентних resp. абсолютних засад.

- 2) регіональним — європейським;
- 3) глобальним, представленим ЮНЕСКО.

Підпорами цього мосту, вочевидь, мали слугувати спільні базові цінності всіх трьох світів: мир, демократія, толерантність і взаєморозуміння між народами, хоча кожен зі згаданої трійці далеко не завжди розумів і розуміє їх однаково. З огляду на це МІСІЯ новоствореної кафедри полягала в тому, аби на своєму рівні, за дотримання загальнодипломатичного ПРИНЦИПУ РІВНОПРАВНОСТІ забезпечити реальну злуку трьох згаданих світів в площині прав людини, миру, демократії, толерантності та взаєморозуміння між народами через поширення зафіксованої в базових документах ЮНЕСКО інформації щодо:

- 1) місії Організації, сформульованої нині в пункті 5 рішення 190 ЕХ/19 її Виконавчої ради³;
- 2) її п'яти функцій (в межах власної компетенції)⁴,
- 3) її двох глобальних пріоритетів: «Африка», та «Гендерна рівність»;
- 4) її двох всеосяжних цілей: «Мир» і «Сталий розвиток»;
- 5) її ж — нині дев'яти — стратегічних цілей, пов'язаних з освітою, сталим розвитком, миром, соціальною інклюзивністю та діалогом культур, свободою виразу і доступу [34, с. 16-21].

Переходячи далі до практичної діяльності Кафедри, я буду говорити не стільки про голу статистику, скільки про ключові події, здобутки та ідеї на деяких із 12 напрямів кафедральної діяльності, залишивши наостанок кілька підсумкових міркувань.

Натомість, випереджаючи подальший виклад, варто згадати про ті проблеми, з якими, між іншим, стикається багато моїх колег — завідувачів кафедр ЮНЕСКО в Україні. Отож, влітку 1999 р. через півроку роботи ми зрозуміли чотири важливі речі:

- 1) обсяг і зміст поняття «кафедра ЮНЕСКО» в інтерпретації Організації як наукового, дослідницького, просвітницького, видавничого і взагалі — проектного осередку діяльності в галузях її компетенції ширший, ніж традицій-

не для України розумінням кафедри як структурного підрозділу університету, що здійснює насамперед освітньо-педагогічну діяльність;

- 2) двосторонній договір «ЮНЕСКО – НаУКМА» не міг бути виконаний українською стороною в повному обсязі з огляду на місцеві реалії — ані в його фінансовій частині, ані в плані фахової підготовки спеціалістів (з огляду на відсутність відповідних напрямів у переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка вітчизняних здобувачів вищої освіти);

- 3) кафедри ЮНЕСКО — позасистемний освітній елемент для МОН України та освітнього простору української держави;

- 4) кафедрі ЮНЕСКО в НаУКМА треба шукати власну модель існування.

Так кафедра перетворилася на ПРОЕКТНУ ОРГАНІЗАЦІЮ з власним ІНСТИТУТОМ ЕКСПЕРТІВ, наділених спеціальним статусом «експерт кафедри ЮНЕСКО в НаУКМА». Звідтоді ми бачимо своє завдання в розробці, реалізації та просуванні освітніх курсів і програм, наукових, просвітницьких і культурних проектів, а також стратегічних документів, пов'язаних із галузями компетенції ЮНЕСКО, як за своєю пропозицією, так і на прохання зацікавлених партнерів та організацій у НаУКМА й за її межами. Тож ми зосередилися на власному ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОМУ ПРОДУКТІ, якість якого могли контролювати, отже — гарантувати.

ІІІ. ДІЯТИ НАЛЕЖНИМ ЧИНОМ!

А тепер — про те, як це працює в раніше згаданих сферах діяльності.

1. ОРГАНІЗАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ.

Нарівні ВИЩОЇ ОСВІТИ, реалізуючи закладений в програму UNITWIN / ЮНЕСКО принцип мережевого партнерства, ми опікуємося створенням внутрішньо- й міжуніверситетських МЕРЕЖ і ЦЕНТРІВ як на національному, так і на регіональному та міжнародному рівні. Саме таким чином за нашої ініціативи або за нашою безпосередньою участю були створені 4 мережеві структури, що об'єднують близько

³Сприяти «зміцненню миру, викоріненню злиденності, сталому розвитку і міжкультурному діалогу за рахунок освіти, науки, культури, комунікації та інформації». Див. у [34, р. 16].

⁴Пор.: 1) лабораторія ідей, 2) розробка й укріплення глобального порядку денного, 3) встановлення норм і стандартів, 4) посилення міжнародного та регіонального співробітництва, 5) надання консультацій щодо розробки і здійснення політики та розвитку інституційного, а також людського потенціалу.

250 осіб. Це одна внутрішньоуніверситетська, одна міжуніверситетська, одна субрегіональна та одна міжнародна мережа. В зв'язку з цим мені приємно зазначити, що на III-му Всесвітньому форумі завідувачів кафедр ЮНЕСКО з прав людини та культури миру (2002; Штадтшляйнінг, Австрія) Кафедру було обрано співкоординатором діяльності партнерських кафедр ЮНЕСКО в Центральній та Східній Європі. Крім того, варто згадати, що в Академії за нашого сприяння було створено клуб ЮНЕСКО.

Проте сьогодні пріоритетним для нас є просування проекту «Міжуніверситетська мережа кафедр ЮНЕСКО та їхніх партнерів «Культура миру через комунікацію», де мені випала честь бути головним координатором. Важливість для нас цього проекту, що функціонує вже 7 років, обумовлена не лише тим, що він об'єднав дві дружні кафедри ЮНЕСКО — на-шу та кафедру «Філософія людського спілкування» в Харківському національному технічному університеті ім. П. Василенка, очолювану професором Заветним (із 2009 р. я сам є почесним професором цього шанованого навчального закладу). З іншого боку, суттєвим тут видається й не лише те, що разом із нами від початку в проекті співпрацювали ще шість «гравців» з академічного поля та третього сектору⁵. Найголовніше, на мій погляд, що ми знайшли майданчик, де організації, які офіційно не оформили свої «стосунки з ЮНЕСКО», реально долучаються до філософії Організації, набуваючи практичного досвіду співпраці з нею. Сьогодні цей майданчик об'єднає зусилля 45 професорів, 112 викладачів, 240 дослідників, 56 експертів і близько сотні волонтерів.

Що стосується рівня СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ, то тут зусилля Кафедри реалізуються на двох напрямках із цільовою аудиторією від 23 до 30 тис. осіб, а саме:

1) взаємодія з півтора десятками колегіумів НаУКМА: «з подачі» кафедри, яка консультує проект «Асоціація колегіумів НаУКМА», три колегіуми Академії за цей час отримали офіційний статус асоційованих шкіл ЮНЕСКО в Україні;

2) взаємодія більше, ніж із сімдесятьма асоційованими школами ЮНЕСКО в Україні — впродовж тринадцяти років завідувач кафедри ЮНЕСКО в НаУКМА є науковим консультантом цього інноваційного проекту в МОН України.

2. ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ.

За роки існування Кафедра підготувала на партнерських засадах півтора десятка навчальних курсів. Найцікавішими з них мені видаються курси для студентів бакалаврського і магістерського рівня підготовки з 1) філософії миру і толерантності від античності до наших днів, 2) європейських моделей життя і філософування від античності до сьогодення, 3) взаєморозуміння і мирного розв'язання конфліктів, 4) європейських моделей комунікації від античності до сучасності та 5) риторики та мирної комунікації. Загальна кількість навчених завдяки ним студентів нині сягає до 2-2,5 тис. осіб.

3. ТРЕНІНГИ / СЕЗОННІ (ЛІТНІ / ЗИМОВІ) ШКОЛИ.

Тренінги й сезонні школи — специфічна форма навчальної взаємодії, що передбачає високий рівень командних дій і наявність лідерських якостей серед учасників. Цільова аудиторія цих освітньо-виховних проектів, більшість з яких відбулася в рамках реалізації програм участі ЮНЕСКО в заходах державчленів за підтримки Секретаріату Організації та під патронатом (раніше — егідою) Національної комісії у справах ЮНЕСКО, складає близько 450 осіб: вчителі, шкільна та студентська молодь, представники адміністрацій навчальних закладів і третього (некомерційного) сектору громадянського суспільства. Найцікавішими тут виявилися три заходи, що на загал мали місце вісім разів за поточний період:

1) тренінг-семінари з підвищення методичної та педагогічної кваліфікації вчителів загальноосвітніх шкіл України в галузі ефективної комунікації, мирного розв'язання конфліктів, педагогічної риторики та шкільного самоврядування: польові дослідження ефективності проекту в форматі фокус-груп засвідчили суттєве зниження рівня конфлік-

⁵ А саме: 1) кафедру логіки Національної юридичної академії ім. Ярослава Мудрого, 2) кафедру філософії та політології Навчально-наукового інституту права, економіки та соціології Харківського національного університету внутрішніх справ, 3) Товариство конфліктологів України, 4) кафедру філософії та релігієзнавства в НаУКМА, 5) кафедру старовинної музики Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського та 6) кафедру теоретичної та практичної філософії в Харківському національному університеті ім. В. Н. Каразіна.

тності в партнерських школах за результатами навчання;

2) літні / зимові школи з культури миру, корпоративної культури, практичної риторики і посередництва в конфліктах та студентського самоврядування в НаУКМА, а також для представників студентської молоді України: результатом стала розробка і прийняття «Положення про студентське самоврядування» в НаУКМА та створення етичного комітету в Академії;

3) всеукраїнські літні школи «Третє тисячоліття: культура миру для молодих лідерів XXI століття», що долучили до зазначеної проблематики близько двох сотень студентів з різних вишів України.

4. РОЛЬОВІ / ДІЛОВІ ІГРИ.

Приєднавшись до розробки рольової гри «Модель ЮНЕСКО» в 2010 р., Кафедра з 2011 року є автором ідеї та одноосібним розробником оригінального інтелектуального продукту з зареєстрованим авторським правом, логотипом, власним сайтом та унікальною системою оцінювання — імітаційної рольової гри «Модель ЮНЕСКО». Документація гри: Загальне положення, Легенда гри, Правила процедури, Програма та Порядок денний, Зважена система оцінювання, а також норми дипломатичного етикету, підсумкові та інші документи вкупі з робочими документами ООН та ЮНЕСКО щорічно складають обсяг до 50 д. а. Стандартний бюджет гри складає \$ 30. 000 USA за цінами 2013 р.

Гра є високотехнологічним та високобюджетним продуктом і передбачає:

1) практичне ознайомлення із засадами і процедурами ведення нарад, передбачених чинними «Правилами загальної класифікації нарад, що скликаються ЮНЕСКО» [32, р. 120];

2) вироблення навичок багатосторонньої дипломатії, лідерства і командних дій;

3) набуття практичного досвіду моделювання, дебатування, переговорів, пошуків ком-промісу і прийняття зважених консенсусних рішень;

4) знайомство з правилами підготовки та оформлення текстів підсумкових документів, що ухвалюються міжнародними конференціями;

5) урахування позицій держав-членів ЮНЕСКО щодо пропонованого в порядку денному кола питань.

Цільова аудиторія гри — сімдесят чотири асоційовані школи ЮНЕСКО та їхні офіційні партнери⁶. В основі Гри — імітація можливої реальної історії про скликання Організацією наради представницького характеру⁷ — Міжнародної конференції держав-членів ЮНЕСКО з приводу святкування чергового Міжнародного тематичного року ООН. На сьогодні проведено три ігрові сесії, присвячені проголошеним ООН Міжнародним рокам 1) хі-мії, 2) сталої енергетики для всіх та 3) співпраці з питань води [18; 15]. Загалом у них взяло участь близько шестисот осіб — учнів старших класів та вчителів наставників, кожен із яких отримав пам'ятні сертифікати учасників і стандартний комплект із трьох навчальних книг: 1) Анотована програма і Порядок денний (проект) [7-9]; 2) Загальна ідея, церемоніал, протокол, етикет, комунікація [2-4]; 3) Правила процедури (проект) [1; 26].

5. ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ, МІЖ- І ДИСЦИПЛІНАРНЕ НАУКОВЕ СПІЛКУВАННЯ.

Об'єднавши ці два напрями, я хотів би підкреслити загальну проектну налаштованість Кафедри. Серед ключових проектів за її безпосередньої участі я насамперед відзначив би такі:

1) перший в Україні міжнародний проект «Європейські моделі миру і толерантності», реалізований разом із колегами з Люблінського університету, що завершився спільним чотиримовним виданням з однойменною назвою [31];

2) інноваційний проект «Новій Україні — нових вчителів!», реалізований спільно з фондом «Відродження», що завершився п'ятьма навчальними курсами з новітніх методик викладання в сучасній середній школі⁸;

3) перша за обсягом міжнародна конференція «Права людини в Україні: стан справ, проблеми, перспективи» за підтримки Державного департаменту США, що збрала 150 най-відоміших українських і міжнародних правознавців, журналістів та юристів — фахівців із захисту прав людини (2002) [6];

⁶Організаційну та інформаційну підтримку гри було забезпечено Національною комісією України у справах ЮНЕСКО та МОН України й особисто — координатором Проекту «Асоційовані школи ЮНЕСКО в Україні» М. К. Глобою.

⁷Категорія I за «Правилами загальної класифікації нарад, що скликаються ЮНЕСКО» [32, р. 120].

4) перша на теренах СНД міжнародна нарада експертів з прав людини в полі компетенції ЮНЕСКО «Право на освіту в країнах перехідного періоду: пріоритети, позитивний досвід, труднощі, перспективи», відкрита Генеральним директором ЮНЕСКО Коїтіро Мацура в присутності експертів із десяти держав-членів ЮНЕСКО і проведена за підтримки Секретаріату ЮНЕСКО, Національної комісії та Посольства Японії в Україні [22; 28]⁹;

5) перший на теренах України щорічний міжнародний семінар «Конфліктологічна експертиза: теорія і методика», цього року, чотирнадцяту, сесію якого, як і спільне засідання керівників організацій-членів Міжуніверситетської мережі кафедр ЮНЕСКО та їхніх партнерів «Культура миру через комунікацію», було присвячено 70-річчю заснування ЮНЕСКО¹⁰.

6. ДОКУМЕНТООБІГ.

За поточний період Кафедрою розроблено (в тому числі й у співавторстві) й оприлюднено близько двохсот оригінальних документів, серед яких я виділив би такі:

1) підсумкову Київську декларацію «За демократичне врядування і культуру миру», а також Програму дій, розроблені у співавторстві для організованої Національною комісією України у справах ЮНЕСКО Міжнародна конференція ЮНЕСКО «Демократичне врядування і культура миру в країнах Східної, Центральної та Південно-східної Європи» (1999) [12, с. 4-20; 13, с. 79-84; 33, с. 68-72];

2) модель аналізу національної політики в галузі здійснення права на освіту, довідкові матеріали щодо міжнародних та регіональних інструментів захисту права на освіту, а також підсумкову Київську декларацію «Право на освіту — право на життя», розроблені для організованої Кафедрою міжнародної наради експертів з прав людини в полі компетенції ЮНЕСКО «Право на освіту в країнах перехідного періоду»: тут презентовано і відкоментовано «Стратегію ЮНЕСКО з прав людини» [22; 28];

3) комплекс офіційних документів для імітаційної рольової гри «Модель ЮНЕСКО» [1-4; 7-9; 15; 18; 26;];

4) «Засади регіональної політики і Рамки Плану дій Національного університету «Києво-Могилянська академія» на період 2009-2017 рр., створені на замовлення Президента НаУКМА та офіційно ухвалені вищим органом управління Академією — її Академічною конференцією [14];

5) проект підсумкової Декларації, розробленої у співавторстві, для організованого Секретаріатом ЮНЕСКО Всесвітнього симпозіуму кафедр ЮНЕСКО з прав людини, біоетики, миру, демократії та толерантності (2011; Бергамо, Італія);

6) розділ колективної монографії «Філософська освіта в Україні: історія і сучасність» під назвою «Перспективи філософської освіти в Україні у світлі стратегічних завдань ЮНЕСКО в галузі філософії»: тут презентовано і відкоментовано «Міжсекторальну стратегію ЮНЕСКО в галузі філософії» [25, с. 230-288];

7) 10-річну серію статей у «Наукових записках НаУКМА з педагогічних, психологічних наук та соціальної роботи»: тут презентовано і відкоментовано програмні документи ЮНЕСКО «Велика програма I — Освіта» за п'ять останніх дворічок [10; 24; 16; 20; 23; 27; 29].

7. ВИДАВНИЧА СПРАВА (ЗДАЄТЬСЯ, ДОБИГАЄМО КІНЦЯ)

Програмні документи та результати досліджень кафедри презентує в рамках власної видавничої серії «Бібліотека кафедри ЮНЕСКО в НаУКМА», загальний обсяг якої сьогодні складає близько 100 д. а. Проте, можливо, найприємнішим для мене здобутком в цій царині є видання знакової монографії відомого представника французької історичної «школи Анналів» Жана-Клода Шмітта «Сенс жесту на середньовічному Заході» спільно з харківським видавництвом «Око» [30]. Перекладач цієї праці став лауреатом заснованої Посольством Франції в Україні Премії ім. Г. Сковороди за кращий переклад з французької мови на українську в межах програми сприяння видавничій справі в Україні «Сковорода» за категорією «Гуманітарні та суспільні науки». Книга супроводжується 1500-ми приміток та на-

⁹Пор. підхід, запропонований для роботи зі шкільним навчальним текстом в [21, с. 16-22].

⁹Завдяки цьому проекту Україна дізналася, що право на освіту не тотожне наданню освітніх послуг, оскільки право має бути реалізоване повністю, а економічна послуга надається відповідно до можливостей постачальника та клієнта.

¹⁰Див. формат видання в [11; 19].

уковим коментарем, що робить її своєрідною енциклопедією з середньовічної культури на латинському Заході.

IV. ПРИЄМНО, КОЛИ НАГОРОДИ ЗНАХОДЯТЬ СВОЇХ ГЕРОІВ...

Звісно, перелічене є лише частиною великої та вагомої діяльності Кафедри. Її діяльність незмінно отримувала високу оцінку партнерських організацій. Національна комісія України у справах ЮНЕСКО офіційно номінувала Кафедру на здобуття Міжнародної премії ЮНЕСКО в галузі прав людини (2000 р.). Зусилля Кафедри в розробці проблематики прав людини, толерантності і культури миру було спеціально відзначено в ході візиту Генерального Директора ЮНЕСКО в Україну (2000). Керівництво Кафедри нагороджено Почесною Грамотою Національної комісії України у справах ЮНЕСКО (2000 р.). Її колектив відзначено Почесною Грамотою Міністерства освіти України (2001).

V. У МАЙБУТНЄ, НЕ ЗРАДЖУЮЧИ ПРИНЦИПИ...

Обмежений простором і часом — двома головними ворогами будь-якого спікера, я, натомість, щиро сподіваюся, що встиг познайомити аудиторію з тим, чому ми присвячуємо значну частку нашого розуму і життя впродовж останніх 17 років.

На завершення хотів би окремо сказати про те, на чому Кафедра від самого початку вибудовує свої прозорі зв'язки із зовнішнім світом. У власній партнерській діяльності ми неухильно сповідуємо п'ять основних принципів, що є обов'язковими для нас і наших колег:

- 1) рівноправність партнерських стосунків;
- 2) врахування інтелектуальної та етичної позиції Кафедри;
- 3) ретельне ознайомлення з базовими документами ЮНЕСКО і всієї системи Організації Об'єднаних Націй в цілому;
- 4) партнерство з Національною комісією та членами «родини ЮНЕСКО» в Україні;
- 5) рівна відкритість і повага до традиції та сучасності, старого і нового знання.

Саме завдяки невтормному дотримуванию цих значущих для експертного кола Кафед-

ри принципів її колектив сподівається, що наступні десятиліття діяльності стануть для неї такими ж плідними, як і попередні, у нелегкій і шляхетній справі «перепрописування» оновленої України у великому світі тривоги і звитяг.

Дякую за увагу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Грник А. М., Сватко Ю. І. Правила процедури / А. М. Грник, Ю. І. Сватко // Імітаційна рольова гра «Модель ЮНЕСКО»: ігрова сесія_2012 «Стала енергетика для всіх — крок до спільного, більш безпечного майбутнього!»; загальн. ред. Ю. І. Сватка.— К. : Бібліотека кафедри ЮНЕСКО в НАУКМА, 2012.— 14 с.

2. Колибіна Н. В., Сватко Ю. І. Загальна ідея, церемоніал, протокол, етикет, комунікація / Н. В. Колибіна, Ю. І. Сватко // Імітаційна рольова гра «Модель ЮНЕСКО»: ігрова сесія_2011 «Хімія — наше сьогодні, наше майбутнє!»; загальн. ред. Ю. І. Сватка.— К. : Бібліотека кафедри ЮНЕСКО в НАУКМА, 2011.— 28 с.

3. Колибіна Н. В., Сватко Ю. І. Загальна ідея, церемоніал, протокол, етикет, комунікація / Н. В. Колибіна, Ю. І. Сватко // Імітаційна рольова гра «Модель ЮНЕСКО»: ігрова сесія_2012 «Стала енергетика для всіх — крок до спільного, більш безпечного майбутнього!»; загальн. ред. Ю. І. Сватка.— К. : Бібліотека кафедри ЮНЕСКО в НАУКМА, 2012.— 32 с.

4. Колибіна Н. В., Сватко Ю. І. Загальна ідея, церемоніал, протокол, етикет, комунікація / Н. В. Колибіна, Ю. І. Сватко // Імітаційна рольова гра «Модель ЮНЕСКО»: ігрова сесія_2013 «Водні ресурси світу: безпечний вплив, розумне керування, справедливе використання»; загальн. ред. Ю. І. Сватка.— К. : Бібліотека кафедри ЮНЕСКО в НАУКМА, 2013.— 38 с.

5. Перес-Реверте А. Будете как боги / Артуро Перес-Реверте // С намерением оскорбить : Эссе.— М. : Изд-во Эксмо, 2005.— С. 393-395.

6. Права людини в Україні: стан справ, проблеми, перспективи / Редкол.: Ю. І. Сватко (голова) та ін.— К. : КМ Академія, 2003.— 174 с.— [Бібліотека Міжнародної кафедри ЮНЕСКО в НАУКМА].

7. Сватко Ю. І. Анотована програма / Ю. І. Сватко // Імітаційна рольова гра «Модель ЮНЕСКО»: ігрова сесія_2011 «Хімія — наше сьогодні, наше майбутнє!».— К. : Бібліотека кафедри ЮНЕСКО в НАУКМА, 2011.— 26 с.

8. Сватко Ю. І. Анотована програма / Ю. І. Сватко // Імітаційна рольова гра «Модель ЮНЕСКО»: ігрова сесія_2012 «Стала енергетика для всіх — крок до спільного, більш безпечного майбутнього!».— К. : Бібліотека кафедри ЮНЕСКО в НАУКМА, 2012.— 32с.

9. Сватко Ю. І. Анотована програма і Порядок денний (проект) / Ю. І. Сватко // Імітаційна рольова гра «Модель ЮНЕСКО»: ігрова сесія_2013 «Водні ресурси світу: безпечний вплив, розумне керування, справедливе використання».— К. : Бібліотека кафедри ЮНЕСКО в НАУКМА, 2013.— 44 с.

10. Сватко Ю. І. Вища освіта і ринок праці: міжнародний порядок денний і національні пріоритети України / Ю. І. Сватко // Наукові записки НАУКМА.— Педагогічні, психо-логічні науки та соціальна робота.— К. : [Києво-Могилянська академія], 2010.— Т. 110.— С. 3-14.

11. Сватко Ю. І. Ефективна комунікація як культурний проект (мистецтво традиції, комунікативна вправність, мирне розв'язання проблем, оцінка) // Конфліктологічна експертиза: теорія й методика ; Ін-т педагогіки і психології професійної освіти АПН України ; Товариство конфліктологів України ; Центр соціальної психології та управління конфліктами НАУКМА ; ред. кол. : А. М. Гірник (голов. ред.) та ін. — К. : [Т-во конфліктологів України], 2005.— Вип. 4.— С. 81-90.

12. Сватко Ю. І. «Європа +»: на шляху до культури миру (нове тисячоліття і його виклики) / Ю. І. Сватко // Україна – Європа: назустріч новому тисячоліттю (права людини, мир, демократія, толерантність і взаєморозуміння між народами) ; Наук. ред. тому Ю. І. Сватко.— С. 4-20.— [Бібліотека Міжнародної кафедри ЮНЕСКО в НАУКМА].

13. Сватко Ю. І. За демократичне врядування і культуру миру. Звернення Міжнародної кафедри ЮНЕСКО «Права людини, мир, демократія, толерантність і взаєморозуміння між народами» до Міжнародної конференції ЮНЕСКО «Демократичне врядування і культура миру в країнах Східної, Центральної і Південно-Східної Європи» / Ю. І. Сватко // Україна – Європа: назустріч новому тисячоліттю.— Вказ. вид.— С. 79-84.

14. Ю. І. Сватко. Засади регіональної політики і Рамки Плану дій на період 2009-2017 рр. / Ю. І. Сватко // Офіційний стратегічний

документ Робочої групи при президенті НАУКМА.— К. : [Кафедра ЮНЕСКО в НАУКМА], 2009.— 25 с.

15. Сватко Ю. І. Імітаційна рольова гра «Модель ЮНЕСКО: ігрова сесія 2013 р. «Водні ресурси світу: безпечний вплив, розумне керування, справедливе використання» / Ю. І. Сватко // Науково-методичний твір.— К. : Бібліотека кафедри ЮНЕСКО в НАУК-МА, 2013.— 242 с.— [Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 50011 від 08.07.2013 р.].

16. Сватко Ю. І. Картина світу і освіта світу: коментар до Програмного документу ЮНЕСКО «Велика програма I — Освіта» на 2012-2013 рр. / Ю. І. Сватко // Наукові записки НАУКМА.— Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота.— К. : [Києво-Могилянська академія], 2012.— Т. 136.— С. 3-13.

17. Сватко Ю. І. «Кінець прекрасної епохи», або Час зміни «картинки» // Ю. І. Сватко // Наукові записки НАУКМА.— Філософія та релігієзнавство.— К. : [Києво-Могилянська академія], 2013.— Т. 141.— С. 3-12.

18. Сватко Ю. І. Комплект лекційних модулів та адаптований комплексний пакет методичного забезпечення для імітаційної рольової гри «Модель ЮНЕСКО» / Ю. І. Сватко // Комплект лекцій.— К. : Бібліотека кафедри ЮНЕСКО в НАУКМА, 2012.— 186 с.— [Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 44688 від 12.07.2012 р.].

19. Сватко Ю. І. Конфлікти в галузі державного управління: риторичний вимір // Конфліктологічна експертиза: теорія й методика ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України; Т-во конфліктологів України.— К. : [Т-во конфліктологів України], 2008.— Вип. 6.— С. 71-85.

20. Сватко Ю. І. Конфлікт як предмет знання / Ю. І. Сватко // Наукові записки НАУК-МА.— Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота.— К. : [Києво-Могилянська академія], 2013.— Т. 149.— С. 3-9.

21. Сватко Ю. І. Мовленнєва діяльність і навчальний текст як вторинний інформаційний продукт // Наукові записки НАУКМА.— Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота.— К. : Києво-Могилянська академія, 2008.— Т. 84.— С. 16-22.

22. Сватко Ю. І. Модель аналізу національної політики в галузі здійснення права на освіту // Модель аналізу національної політики в галузі здійснення права на освіту :

Між-народна нарада експертів з прав людини в полі компетенції ЮНЕСКО «Право на освіту в країнах перехідного періоду» ; Укладач Ю. І. Сватко ; англ., рос., укр.— К. : [Міжнародна кафедра ЮНЕСКО в НаУКМА], 2006.— 64 с.— «Бібліотека Міжнародної кафедри ЮНЕСКО в НаУКМА».

23. Сватко Ю. І. Освіта у Світі Людини і глобальні виклики часу (освітня стратегія ЮНЕСКО і національні пріоритети України) / Ю. І. Сватко // Наукові записки НаУКМА. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота.— К. : Вид. дім «КМ Академія», 2005.— Т. 47.— С. 7-13.

24. Сватко Ю. І. Освіта у Світі Людини: час змін? / Ю. І. Сватко // Наукові записки НаУКМА.— Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота.— К. : [Києво-Могилянська академія], 2011.— Т. 123.— С. 3-10.

25. Сватко Ю. І. Перспективи філософської освіти в Україні у світлі стратегічних завдань ЮНЕСКО в галузі філософії / Ю. І. Сватко // Філософська освіта в Україні: історія і сучасність : Колективна монографія : за ред. М. А. Ткачук.— К. : ТОВ «Аграр Медіа Груп», 2011.— С. 230-288.

26. Сватко Ю. І. Правила процедури (проект) / Ю. І. Сватко // Імітаційна рольова гра «Модель ЮНЕСКО»: ігрова сесія_2013 «Водні ресурси світу: безпечний вплив, розумне керування, справедливе використання».— К. : Бібліотека кафедри ЮНЕСКО в НаУКМА, 2013.— 18 с.

27. Сватко Ю. І. Право на освіту в контексті глобальної кризи, «Цілей розвитку тисячоліття» і автономії університетів / Ю. І. Сватко // Наукові записки НаУКМА. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота.— К. : Вид. дім «КМ Академія», 2009.— Т. 97.— С. 3-12.

28. Сватко Ю. І. Право на освіту: довідкові матеріали // Право на освіту. Довідкові матеріали : Міжнародна нарада експертів з прав людини в полі компетенції ЮНЕСКО «Право на

освіту в країнах перехідного періоду» ; Укладач Ю. І. Сватко ; англ., рос., укр.— К. : [Міжнародна кафедра ЮНЕСКО в НаУКМА], 2006.— 68 с.— [Бібліотека Міжнародної кафедри ЮНЕСКО в НаУКМА].

29. Сватко Ю. І. Рівні конфлікту та рівні обману, або Справа про «інформаційний маскарад» (студії з практичного майданознавства) / Ю. І. Сватко // Наукові записки НаУК-МА. — Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота.— К. : [Києво-Могилянська академія], 2014.— Т. 162.— С. 3-16.

30. Шмітт Ж.-К. Сенс жесту на середньовічному Заході / Жан-Клод Шмітт // Пер. з фр. Н. В. Колибіної ; Передмова, наук. комент., прим., віршовані переклади Ю. І. Сватка.— Харків : Око, 2002.— 640 с.

31. Europejskie modele tolerancji // Pod redakcją Andrzeja L. Zachariasza, Stefana Symotiuka.— Rzeszów : Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2001.— 352

32. H. Regulations for the general classification of the various categories of meetings convened by UNESCO // Basic Texts ; 2014 edition, including texts and amendments adopted by the General Conference at its 37th session (Paris, 5-20 November 2013).— Paris : UNESCO, 2014.— P. 119-140.

33. Kyiv Declaration "For Democratic Governance and a Culture of Peace" // Report of the International Conference "Democratic Governance and a Culture of Peace for the countries of Eastern, Central and South-Eastern Europe".— К. : [Secretariat of the Organizing Committee of the Conference], 1999.— P. 68-72.

34. Medium Term Strategy // 37 C/4 : 2014-2021.— Paris : UNESCO, 2013.— 33 p.

35. Smith D. Peace and politics after the Cold War / Dan Smith // Culture of Peace and Democracy : A Culture of Peace ; A handbook.— М. : UNESCO, 1997.— P. 120-133.

